GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE IN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Românĭa şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 105. Sâmbătă 11 (23) Maiu 1885.

Braşovŭ, 10 (22) Maiu 1885.

Ar fi timpulŭ ca bărbaţii noştri, carĭ au învĕţatŭ carte, sĕ-şĭ dea samă cu deplină seriositate despre situaţiunea politică, economică şi culturală a poporului românŭ şi sĕ se desbrace odată de acelŭ diletantismŭ naivŭ şi superficialŭ, pe care îlŭ sbiciuia mai deunăḑĭ atâtŭ de bine unŭ corespondentŭ alŭ nostru din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca.

Noi din parte-ne ne-amŭ datŭ destulă silinţă de a convinge pe toţĭ bărbaţii, carĭ luptă pentru drepturile şi libertatea némului românescŭ, că nisce împrejurărĭ estraordinare, ca cele în carĭ trăimŭ, pretindŭ o încordare şi o muncă *estraordinară*, dacă este ca şi Românii sĕ valoreze ceva ca elementŭ distinctŭ naţionalŭ în acestŭ statŭ.

N'amŭ cerutŭ şi nu ceremŭ dela nimenea ca sĕ facă mai multŭ decâtŭ datoria sa séu sĕ jertféscă pentru binele sĕu şi alŭ poporului românŭ mai multŭ decâtŭ póte. Dér ceea ce este nu numai cu putinţa ci chiar absolutŭ de lipsă pentru a corĕspunde timpului şi greleloru împrejurărĭ de aḑĭ, suntemŭ în dreptŭ de a pretinde dela fiecare membru alŭ naţiunei nóstre şi cu atâtŭ mai vêrtosŭ dela membrii ei luminaţĭ, carĭ ca conducĕtorĭ naturalĭ ai poporului suntŭ responsabilĭ pentru tóte relele câte trebue sĕ le pată din causa neprevederei séu a negligenţei lorŭ.

Colónele fóiei nóstre suntŭ pline de plângerĭ, asupra nelegalităţilorŭ şi abusurilorŭ de putere, ce se comitŭ ḑilnicŭ mai alesŭ din partea organelorŭ administrative de prin comitate, dér arareorĭ ni se oferă şi nouĕ bucuria d'a ḑice privindŭ la marea ceată a luptătorilorŭ noştri: étă o faptă bărbătéscă, leală şi démnă.

„Contrarii dau mereu cu lancea în drépta „şi în stânga cu dinţii rânjiţĭ şi noi ne tragemŭ „într'una cu unŭ pasŭ îndĕrĕptŭ cătră unghiu, „fără a ne apĕră." Mărturisirea acésta ce-o face corespondentulŭ nostru din ţinutulŭ Năsĕudului în scrisórea sa, publicată în numĕrulŭ de alaltaerĭ a fóiei nóstre, caractiséză fórte bine apatia ce a cuprinsŭ în cea mai mare parte pe aceia, carĭ suntŭ chiămaţĭ a luptă neobosiţŭ şi cu energiă pentru drepturile poporului.

De te vei duce la Năsĕudŭ, de aicĭ în comitatulŭ Dobâcei şi te vei întórce prin ţéra Făgăraşului: pretutindenĭ vei întêlni acelea-şĭ triste simptóme de apatia. Colo este în jocŭ câte unŭ interesŭ materialŭ localŭ, icĭ póte câte unulŭ personalŭ şi dincolo mai multe, dér ceeace spre mâhnirea nóstră cea mai adêncă intră fórte arareorĭ în jocŭ, şi şi atuncĭ mai multŭ numai de mărturiă, este: interesulŭ generalŭ naţionalŭ.

Ceeace lipsesce aprópe totdéuna din combinaţiă, este marele momentŭ tacticŭ şi strategicŭ în lupta nóstră legală de prin judeţe. Nu-i vedemŭ, séu arareorĭ vedemŭ pe bărbaţiii noştri grupându-se cu seriositate în jurulŭ unui principiu, în jurulŭ unui omŭ de încredere, care sĕ ţină susŭ drapelulŭ, pe care sĕ fiă înscrisă programa luptătorilorŭ ce-lŭ încunjiură.

De ar fi aşa cum nu este şi de arŭ înţelege ómenii noştri de carte, că n'ajunge a susţiné că eştĭ Românŭ, ci este neapăratŭ de lipsă, ca sĕ şi dovedescĭ acésta, unindu-te pentru apĕrarea intereselorŭ naţionale române sub unŭ stégŭ şi apĕrândŭ cu energiă poporulŭ în potriva celorŭ ce-lŭ asuprescŭ şi a celorŭ ce abuséză de lege şi de bunătatea lui: atuncĭ altŭ spiritŭ ar domni şi în Năsĕudŭ şi în Deşiu şi în Făgăraşŭ şi pretutindenĭ, ér paşalele de prin comitate à la Banffy nu şi-ar puté căştigă cu atâta uşurinţă dela şoviniştĭ renumele de „patrioţĭ fără de sémĕnŭ."

De ar fi aşa cum nu este şi de arŭ înţelege cărturarii noştri de prin judeţe câtŭ de multŭ se încurageză contrarii noştri în opera lorŭ de distrucţiune şi câtŭ de multŭ se descurageză poporulŭ românŭ prin neactivitatea şi apatia lorŭ: atuncĭ suntemŭ sigurĭ că „puţinii independenţĭ", de carĭ ne vorbesce amiculŭ Năsĕudénŭ, arŭ găsi destui sprijinitorĭ spre a începe o luptă energică în potriva ilegalităţilorŭ vĕdite ale fişpanului Banffy, puindŭ odată capĕtŭ prigonirei limbei române în acestŭ comitatŭ.

De ar fi aşa cum nu este şi de s'ar pĕtrunde odată bărbaţii noştri luminaţĭ de necesităţile reale ale momentului în lupta nóstră naţională, de arŭ fi mai cu prevedere şi de arŭ cunósce mijloculŭ înţeleptŭ ca sĕ pregătéscă de cu vreme têrêmulŭ pentru a isbutí cu dreptele cererĭ ale poporului: atuncĭ de sigurŭ, că nu s'ar puté întêmpla, ca într'unŭ comitatŭ, ca alŭ Făgăraşului, unde Românii forméză maioritatea chiar şi în representanţa judeţénă, sĕ fie luatŭ spre sciinţă apelulŭ reuniunei de maghiarisare din Cluşiu, din simpla causă, că conducĕtorii românĭ nu s'au îngrijitŭ ca sĕ adune pe toţĭ membrii românĭ şi sĕ-şĭ asigure maioritatea.

Lipsă de prevedere! lipsă de pregătire! — Până când totŭ astfelŭ?

Este timpulŭ supremŭ, ca sĕ ne reculegemŭ odată şi sĕ ne pĕtrundemŭ pe deplinŭ de seriositatea şi greutatea situaţiunei nóstre. Numai cu visurĭ din trecutŭ şi cu speranţe şi ilusiunĭ în viitorŭ nu se póte cimentă legătura tare şi nedisolubilă, care trebue sĕ lege într'unŭ mânunchiu tóte membrele unei naţiunĭ, representândŭ astfelŭ în întru şi în afară unŭ întregŭ complectŭ şi tare, unŭ factorŭ de respectatŭ în viaţa publică.

Ceea ce dorimŭ din sufletŭ în ajunulŭ sĕrbătórei spiritului sfântŭ este, ca sĕ se pogóre preste bărbaţii noştri spiritulŭ înţeregerei şi unirei, sĕ le insufle curagiu şi energiă şi sĕ-i lumineze, ca sĕ védă pericululŭ ce ameninţă limba şi naţionalitatea română şi sĕ se scie apĕră contra lui, folosindŭ la timpŭ tóte mijlócele legale ce le stau la disposiţiă!

Pregătirĭ pentru reînoirea convenţiunei comerciale cu România.

II. Afară de mĕsurile luate de ministrulŭ de comerţŭ pentru a pregăti reînoirea convenţiunii comerciale cu România şi pe care le-amŭ arĕtatŭ în numĕrulŭ de erĭ, cu privire la industriă şi comerţŭ ministrulŭ s'a adresatŭ şi la camerile de comerţŭ şi industriă. După cum scrie »Sieb. d. Tgblt.,« ministrulŭ cere ca, deórece cu privire la eventuala reînoire a tractatului de comerţŭ cu România are trebuinţă de materialŭ, de aceea doresce înainte de tóte sĕ audă acele întreprinderĭ — comercianţĭ şi industriaşĭ — carĭ au afacerĭ cu România şi carĭ în cursulŭ esistenţii de 9 anĭ a conveţiunei cu România 'şi-au putută aduna esperiinţe, spre a arĕta mancĭtaţile convenţiunii cu privire la vămuire, la procedura vamală şi la celelalte disposiţiunĭ ale comunicaţiunii şi têrgurilorŭ, întrucâtŭ suntŭ bune séu desavantagióse séu vĕtĕmătóre numai prin aplicare necorectă, şi spre a puté da poveţe practice pentru reînoirea tractatului de comerţŭ românŭ.

De aceea ministrulŭ a trimisŭ camerelorŭ unŭ formularŭ rubricatŭ, pentru rĕspunsurile ce au sĕ se dea, în mai multe sute de esemplare spre a se împărţi tuturorŭ comercianţilorŭ şi industriaşilorŭ mai însemnaţĭ. In aceste formulare, care se vorŭ trimite ministrului până la finele lui Iuniu c., este arĕtatŭ ce lămurire aştéptă ministrulŭ şi cum sĕ se noteze acuratŭ şi corectŭ numirea şi preţulŭ mărfii, precum şi daraua.

Camera de comerţŭ şi industriă din Braşovŭ a şi trimisŭ astfelŭ de formulare la comercianţĭ şi industriaşĭ, precum şi la reuniunile industriale şi comerciale, ca sĕ dea lămuririle cerute. După »Sieb. d. Tagblt.,« la următórele întrebărĭ ar avé sĕ se rĕspundă:

1. Ce articole produceţĭ, după numirile obicĭnuite în comerţ pentru esport în România séu esportaţĭ în România? Au aceste articole în România alte numirĭ comerciale locale séu strĕine, şi ce numirĭ? 2. Ce articole din ramura afacerei d-vóstrĕ se mai producŭ şi espórtă în România de alţĭ industriaşĭ? Şi de cătră carĭ întreprindĕtorĭ în cuprinsulŭ cercului camerei? 3. Cum e acum preţulŭ vêndării articolelorŭ d-vóstrĕ en gros loco în loculŭ producerii şi vêndării în fiorinĭ austriacĭ după bucată, metru, duzină, mărime ş. a. şi după calităţĭ? 4. Cum e preţulŭ articolelorŭ d-vóstrĕ pentru exportŭ în România împreună cu încărcătura, cu cheltuelile de asigurare, de comisionŭ şi alte cheltuelĭ dela graniţa ungaro-română? 5. Ce greutate are unitatea de comunicaţiune obicĭnuită în comerţŭ a mărfurilorŭ d-vóstrĕ destinate pentru esportŭ în România şi cum se calculéză valórea vêndării de 1 séu 100 chilg. netto — subtragĕndu-se scăḑĕmintele putincióse — loco în loculŭ producerii séu vêndĕrii în fiorinĭ austriacĭ? 6. Ce procente represintă daraua la articolele d-vóstrĕ? Dacă e în usŭ o învĕlitóre duplă, câtŭ se socotesce daraua dinăuntru şi câtŭ cea din afară? 7. Care din articolele d-vóstrĕ se espórtă mai multe în România şi cum se împarte procentele esportului d-vóstrĕ asupra singuraticelorŭ calităţĭ? 8. După care numĕrŭ alŭ tarifului convenţiunii actuale române se vămuescŭ articolele d-vóstrĕ la importare în România? 9. Socotiţĭ, că acéstă clasificare pentru articolele d-vóstrĕ e corespunḑĕtóre şi dacă nu, doriţĭ o clasificare specială séu deosebită şi modificată, şi care? 10. Ce procente din valórea mărfii articolelorŭ d-vóstrĕ, cuprinḑĕndu-se încărcătura, cheltuelile de asigurare, de comisionŭ şi altele dela graniţa austro-română, represintă vama tarifului convenţiunii române ce se aplică acum pe articolele d-vóstrĕ? 11. Daraua stabilită acum în tarifulŭ convenţiunii române pentru articolele d-vóstrĕ este, în mediu luată, corĕspunḑĕtóre şi se scade la vămuire de cătră oficiile vamale române? 12. Ce denumire technică vamală valoréză pentru articolele d-vóstrĕ după tarifulŭ vamalŭ austro-ungarŭ? 13. Socotiţĭ pentru vămuirea articolelorŭ d-vóstrĕ la importare în România sistemulŭ de greutate şi de vamă a valórei mai potrivitŭ şi din ce motive? 14. S'a mĕsuratŭ vama valórei în România până acum totdéuna după valórea facturei presentate séu la declaraţiune din partea oficielorŭ vamale române s'au făcutŭ adausŭ, şi cam în ce mĕsură şi cu ce motivare? 15. Cu ce cursŭ se socotesce acum la vămuirea valorilor fiorinulŭ austriac de cătră oficiile vamale române? 16. Urméză vr'un adausŭ pentru cheltuelile de transportŭ, de comisionŭ şi de asigurare, şi în ce mărime? 17. Puteţĭ presenta ca dovedĭ despre datele d-vóstrĕ la întrebările 15 şi 16 bolete vamale? 18. Se tractéză importurile tuturorŭ statelorŭ de o potrivă în România, şi dacă v'ar fi canoscutŭ contrarulŭ în desavantagiulŭ importului austriacŭ în România, puteţĭ presenta dovedĭ despre acésta? 19 Se vatĕmă importulŭ articolelorŭ d-vóstrĕ în România prin dările de statŭ şi comunale (darea de consumŭ ş. a.)? Ce desavantage aţĭ observatŭ în anii din urmă pentru ramura afacerei d-vóstrĕ? 20. Vĕ este cunoscutŭ, dacă şi în ce formă se favoriséză industrii române de ramura d-vóstrĕ, fiind cruţate de dările orăşene séu fiind premiate de statŭ în contra articolelorŭ importate streine? 21. Vĕ este cunoscutŭ mai de aprópe, că pe căile ferate române importurile austro-ungsre se tractéză amĕsuratŭ tarifului mai favorabilŭ? Ce desavantage aţĭ observatŭ de aci

în anii din urmă pentru ramura afacerii d-vóstră? 22. Aveţĭ se vĕ plângeţĭ asupra disposiţiunilorŭ ordinei vamale române, asupra mănuirii acestora? 23. Aveţĭ dorinţe cu privire la transportarea mărfurilorŭ austriace prin România? 24. Vĕ este ceva cunoscutŭ despre referinţele depositórelorŭ, despre chiria acestora, despre taxele de plumbuire ş. a. la vămile române? 25. Legile aplicate deunădĭ în România în contra călĕtorilorŭ şi comerciului ambulantŭ au adusŭ daune vênđerii articolelorŭ d-vóstră? 26. Cum stă lucrulŭ cu încasarea pretenţiunilorŭ în România, şi anume pe cale procesuală ordinară, în casulŭ unui concursŭ (falimentŭ)? 27. Aveţĭ dorinţe pentru protegiarea marcelorŭ în România? 28. In genere ce aveţĭ de observatŭ asupra esportului mărfurilorŭ statului nostru în România în asemĕnare cu acelea ale statelorŭ concurente?

Ministrulŭ cu deosebire a cerutŭ dela camerile de comerţŭ şi industriă: sĕ desbată convenţiunea actuală esistentă, sĕ arăte modificările ce parŭ necesare din punctulŭ lorŭ de vedere şi sĕ precumpănéscă bine acele posturĭ ale tarifului vamalŭ românŭ, care suntŭ importante pentru comerţulŭ nostru.

Iată textulŭ ordinaţiunei ministeriale cătră camere:

„Posturile tarifului importante pentru comerţulŭ nostru au sĕ se esamineze atâtŭ după mărime, câtŭ şi mai alesŭ după textŭ, şi întru câtŭ suntŭ de modificatŭ séu relativŭ la cifrele posturilorŭ (eventualŭ şi cu privire la greutatea daralei), séu relativŭ la textŭ sĕ se dea lămurirĭ întemeiate, aşa ca ministrulŭ sĕ pótă avea materialŭ destulŭ pentru mijlocirea modificărilorŭ necesare. O deosebită atenţiune sĕ dea camerile cu acéstă ocasiune textului posiţiunilorŭ vamale, pentru ca la o textare ţinută în genere a articolelorŭ nóstre sĕ nu se vămuiască mai susŭ, căcĭ chiar dacă d. e. şi cu dreptŭ cuvêntŭ marfa de lemnŭ zugrăvită se numesce marfă de lemnŭ fină, atuncĭ lădile nóstre zugrăvite cu florĭ, fiindcă suntŭ zugrăvite, sĕ nu se vămuiască ca mărfurile de lemnŭ fine. In astfelŭ de casurĭ sĕ arăte camera lămuritŭ textarea, ce o ar găsi corĕspunđĕtóre pentru unŭ astfelŭ de articolŭ specialŭ unguresců.«

Astfelŭ suntŭ puse în mişcare, în modŭ corĕspunđĕtorŭ, tóte organele chemate, ca sĕ dea cele mai bune informaţiunĭ.

—○—

Egiptulŭ şi marile puterĭ.

Asupra nouei fase, în care a întratŭ cestiunea egipténă, scrie „Neue freie Presse“ în numĕrulŭ sĕu din urmă:

Cestiunea afgană, care era pe aicĭ sĕ aprindă unŭ rĕsboiu în Europa, se pare acuma a luá unŭ capĕtŭ pacĭnicŭ. Celŭ puţinŭ pe unŭ timpŭ nu va mai turbură somnulŭ diplomaţilorŭ. Pentru aceea éră se scóte la târgŭ cestiunea egipténă, care se pare că va dá încă de aicĭ încolo multŭ de lucru Europeĭ. Deocamdată ea se va ocupá numai de finanţele egiptene, dar cestiunea financiară e atâtŭ de strînsŭ legată cu cea politică, încâtŭ una fără de cealaltă nu se póte nicĭ tractá, necum resolvá. Egiptulŭ a devenitŭ unŭ pământŭ internaţionalŭ, pe care se atingŭ şi se încrucişéză interesele diferitelorŭ puterĭ şi orĭ-ce încercare a Chedivului, care totdéuna a fostŭ o păpuşă în mâna Angliei, de a lucrá în contra caracterului européně alŭ cestiunei egiptene, întêmpină o contradicţiune energică din partea puterilorŭ stĕine.

Pe basa convenţiunei dela Londra, ce au adoptat'o tóte puterile, aveau sĕ se reguleze definitivŭ finanţele egiptene. Acéstă convenţiune, pentru ca sĕ aibă putere deplină, trebue însĕ ratificată de parlamentele diferitelorŭ puterĭ. Inainte de a se face acésta, Tevfic-paşa a datŭ la 12 Aprilie unŭ decretŭ, prin care ordonéză, ca sĕ se tragă 5 percente dela cuponulŭ, ce vine acum la plată. Că vice regele a apucatŭ astfelŭ înaintea convenţiunii dela Londra, a făcutŭ impresiune amară în Franţa. Cercurile politice din Francia suntŭ tare nĕcăjite asupra Egiptului şi »République Française« provócă camera, ca sĕ nu aprobeze convenţiunea dela Londra, pănĕce viceregele nu va retrage ordinulŭ dela 12 Aprilie. Guvernulŭ francesŭ prin representantulŭ sĕu din Cairo a protestatŭ în contra ordinului. Nu numai Francia, déră şi celelalte puterĭ europene au protestatŭ, pentru că ele suntŭ de părere, că Chedivulŭ nu póte pune nicĭ o disposiţiune a convenţiunei în practică mai înainte de a fi ratificată de parlamente.

In Egiptŭ încă înainte de protestŭ au sêmţitŭ, că va mai trece multŭ timpŭ până sĕ se ratifice convenţiunea. Chiar în Austria până la tómnă nu se póte ratificá, dar guvernulŭ egiptenŭ nu póte aşteptá până la tómnă. Elŭ are mare lipsă de cele 9 milióne împrumutate, carĭ i-s'au acordatŭ prin convenţiunea dela Londra şi din care causă s'a adresatŭ cătră Granville, ca sĕ esopereze pe cale diplomatică ratificarea convenţiunei. Ministrulŭ englezŭ lucréză în direcţiunea acésta, ca guvernulŭ egiptenŭ sĕ şi pótă emite împrumutŭ, după ce camera francesă va fi ratificatŭ convenţiunea.

Este însĕ departe încă acéstă ratificare şi e temere, că acelŭ parlamentŭ, căruia i-se va aşterne convenţiunea mai ântêiu la 30 Maiu, o va respinge. Acestŭ parlamentŭ este celŭ italianŭ. Acolo oposiţiunea îşĭ va pune carulŭ în pietrii, ca sĕ rĕstórne ministerulŭ. Cestiunea financiară egipténă are atâtea părţĭ rele, încâtŭ uşorŭ se póte întêmplá sĕ cadă ministerulŭ. Convenţiunea este formulată atâtŭ de rĕu de nu se scie, dacă cele 9 milióne şuntŭ punţĭ englezĭ orĭ egiptenĭ. Convenţiunea mai impune celorŭ şése subsemnătorĭ o garanţiă, care póte avé urmărĭ rele pentru dênşii. Rusia a declaratŭ, că numai pentru a şésea parte póte luá garanţă.

Cea mei mare atenţiune se dă astădĭ cestiunei egiptene nu în Italia, ci în Berlinŭ. Pe Germania nu o interesézá atâtŭ cestiunea în sine, câtŭ politica francesă, că óre Franţa se va mai ţiné de Germania, séu se va alătură lângă Anglia adoptândŭ cabinetulŭ Brisson politica lui Gambetta. Bismarck nu se interesézá atâtŭ de sórtea creditorilorŭ, câtŭ de aceea, că ce atitudine va observa Franţa în politica sa faţă cu Germania. In acelaşŭ modŭ stau şi celelalte puterĭ faţă cu cestiunea egipténă. Nu pentru sórtea Egiptului, nicĭ pentru binele şi fericirea poporului egiptenŭ se îngrijesce diplomaţia, chiar şi de creditorĭ numai într'atâta se interesézá încâtŭ sunt concetăţenĭ de ai lorŭ. Egiptulŭ a devenitŭ unŭ barometru pentru timpŭ bunŭ séu rĕu politicŭ. Acésta face Egiptulŭ atâtŭ de însemnatŭ. Diplomaţii au credutŭ, că prin convenţiunea dela Londra s'a regulatŭ cestiunea egipténă, dar nicĭ cea financiară nu s'a resolvatŭ, apoi cea politică va mai da încă multŭ diplomaţilorŭ de lucru până sĕ-o resolveze definitivŭ în modŭ mulţămitorŭ.

—○—

SCIRILE ĐILEI.

Printr'o disposiţiune ministerială se permite importarea porcilorŭ din România pe Timişulŭ de susŭ şi pe la Orşova, dacă se presintă certificate că vitele suntŭ în adevĕrŭ sănĕtóse.

—0—

Societatea tinerilorŭ comercianţĭ românĭ din Braşovŭ invită pe onor. publicŭ românŭ din Braşovŭ şi jurŭ la maialulŭ, ce 'lŭ întocmesce în Dumineca Rusaliilorŭ 12 (24) Maiu c. în Stejerişŭ. Plecarea va fi din strada teatrului la $1^1/_2$ óre d. a. In casŭ, când timpulŭ ar fi nefavorabilŭ, maialulŭ se amână pe Dumineca viitóre.

—0—

La piciorulŭ unui dealŭ cu vii lângă Sf. Andreiu s'a descoperitŭ — scrie »Eilenzék« — unŭ mormêntŭ străvechiu din timpulŭ păgânescŭ cu osĕmintele unei femei. Pe pétra mormêntală era săpată o figură de femeiă. Sub mormêntŭ se afla unŭ altarŭ păgânescŭ. Lucrurile descoperite se vorŭ preda museului naţionalŭ.

—0—

După cum e informatŭ »Kronst. Ztg.«, unŭ câne turbatŭ a muşcatŭ în Rêşnovŭ cincĭ persóne.

—0—

In Odêrheiulŭ sĕcuescŭ a fostŭ la 20 Maiu n. unŭ focŭ mare, ce a isbucnitŭ în fabrica de spirtŭ a lui Valancsik.

—0—

In nóptea de 18 Maiu n. doi flăcăi au bătutŭ în Cluşiu pe unŭ poliţistŭ, care patrula pe stradă. Bătăuşii au fostŭ arestaţĭ.

—0—

Hoţulŭ, care a comisŭ furtulŭ postalŭ de 5484 fl. în Neusatz, s'a descoperitŭ în persóna lui Martiu Slavici, care s'a şi predatŭ pe mâna judecăţii.

—0—

La 18 Maiu s'a deschisŭ staţiunea telegrafică din Borgo-Prundŭ.

—0—

D-nu I. Nacianŭ, publicistŭ românŭ, în şedinţa de la 9 Martie 1885, st. n. a fostŭ admisŭ ca membru în Societatea scientifică de Economia socială din Paris, spune „Voinţa Naţională«. D-sa a fostŭ presentatŭ de d-nii Cheysson şi Delaire. Felicitămŭ pe d-nulŭ Nacianu pentru acéstă distincţiune.

—0—

Magistrulŭ supremŭ alŭ poliţiei din Chievŭ esecută cu tótă stricteţa ordinulŭ guvernului privitorŭ la isgonirea jidovilorŭ; cei mai mulţĭ isgoniţĭ suntŭ jidovĭ austriacĭ.

—○—

Adunarea comitatensă în Făgăraşŭ.

Făgăraşŭ, 9 (21) Maiu.

Domnule Redactorŭ! — Sciţĭ că în 18 şi 19 a lunei curente s'a ţinutŭ adunarea generală a representanţei judeţului nostru. Nu v'amŭ raportatŭ îndată despre resultatŭ, fiindcă din nenorocire nu am fostŭ în plăcuta posiţiune de a vĕ puté raportá ceva îmbucurătorŭ.

Naţionaliştii noştri nu s'au îngrijitŭ de cu vreme de a aduce pe toţĭ membrii românĭ din tóte unghiurile comitatului la acéstă adunare, unde avea a se decide asupra unorŭ cestiunĭ de mare importanţă actuală şi principiară, cu tóte că sciau că maioritatea nóstră este fórte mică, abia dispune de đece voturĭ mai multŭ. Urmarea acestei negligenţe regretabile fù, că amŭ fostŭ maiorisaţĭ de Ungurĭ şi de Jidovĭ, carĭ n'au fostŭ atâta de nepăsătorĭ şi au venitŭ cu căţelŭ şi cu purcelŭ la adunare.

Nicĭ nu era lucru de glumă, deórece între obiectele puse la ordinea đilei se afla şi cestiunea »ardentă« a maghiarisărei, atâtŭ cea cu reuniunea dela Cluşiu, câtŭ şi cea pusă în lucrare de faimosulŭ Nagy Sandor, preşedintele actualŭ alŭ oficiului orfanalŭ.

După raportulŭ obicĭnuitŭ alŭ viceşpanului sa ridicá

FOILETONŬ.

Poporaţiunea română şi recensĕmêntulŭ poporaţiunei dela începutulŭ anului 1881.

Dela anulŭ 1798, de când a apărutŭ opulŭ Englesului Malthus: »Essay on the principle of population,« în care s'a propagatŭ mai ântêiu doctrina, că omenimea se înmulţesce în proporţiune geometrică, ér condiţiunile de esistenţă se sporescŭ numai în proporţiune matematică, de atuncĭ — şi mai cu sémă dela anulŭ propăşirei belgianului Quètelet, 1835 încóce — studiulŭ statisticei preste totŭ şi în specialŭ celŭ privitorŭ la poporaţiune a luatŭ unŭ avêntŭ deosebitŭ, aşa încâtŭ astădĭ acestŭ ramŭ alŭ sciinţei a ajunsŭ a fi unŭ barometru adevĕratŭ politicŭ şi economicŭ.

Adevĕratŭ, că ipotesa lui Malthus nu pré este dovedită. Aşa d. e. Bertillon în »Revue Scientifique« din anulŭ 1877 a demonstratŭ chiar contrariulŭ arĕtândŭ, că poporaţiunea Franciei, în cele şése đecenii dela începutulŭ acestui seculŭ în proporţiune cu rĕspândirea culturei şi cu înmulţirea averei, a rĕmasŭ staţionară. Insĕ şi Mathus are în câtva dreptŭ, pentru că esistă şi tendinta ca poporaţiunea sĕ créscă în proporţiune geometrică. Presupunêndŭ, că o părechiă de ómenĭ, în periodulŭ de 18—42 anĭ alŭ femeei, când acéstă este capabilă de concepţiune, dă viéţă la şése copii carĭ împreună cu urmaşii lorŭ nascŭ totŭ cam câte şése, atuncĭ locuitorii unei provincie, în decursŭ de 150 anĭ, dela unŭ milionŭ s'ar înmulţi până la circa 80—100 milióne. Esemple suntŭ şi în vechime; aşa înmulţirea Judeilorŭ, carĭ şi astădĭ suntŭ destulŭ de spornicĭ; ér în timpulŭ mai nou ne dau esemplu Statele-Unite din America. Dér abstrăgêndŭ dela aceea, că scrutarea proporţiunei, în care şi a causelorŭ pentru carĭ cresce, séu eventualŭ chiarŭ descresce poporaţiunea unui statŭ orĭ a unei naţiunĭ, este fórte interesantă: mai este încă de mare importanţă faptulŭ în sine, ca sĕ scimŭ din când în când de câtă poporaţiune dispunemŭ, între ce împrejurărĭ şi carĭ suntŭ relaţiunile statistice ale aceleia.

Din punctŭ de vedere politicŭ este de mare însemnătate poporaţiunea unei naţiunĭ, pentru că décă luămŭ în considerare, că armata se compune din poporaţiunea ţĕreĭ séu a naţiunei respective, relaţiunile poporaţiunistice sunt de mare înfluinţă la lucrările de apĕrare, deórece — mai cu sémă în điua de astădĭ când puterea armată chiarŭ şi pe lângă cele mai marĭ sacrificiurĭ bănescĭ, fórte anevoiă se póte recrutá din poporaţiunea ţĕrilorŭ streine — dela numĕrulŭ braţelorŭ indigene sănĕtóse şi vânjóse atêrnă în mĕsura preponderantă, ca unŭ poporŭ în momentele critice sĕ fie capabilŭ d'a se apĕrá contra atacurilorŭ ameninţătóre.

Dér ca sĕ retăcemŭ celelalte consideraţiunĭ, nu este mai puţinŭ însemnată poporaţiunea din punctŭ de vedere economicŭ, pentru că ea este valórea şi capitalulŭ celŭ mai preţiosŭ, de care póte dispune o ţéră. Scriitorii englesĭ au făcutŭ chiarŭ şi calcululŭ, că d e. unŭ lucrătorŭ de câmpŭ în etate de 15 anĭ are valóre de 1920 fl., în etate de 20 anĭ de 2340, şi în etatea de 25 anĭ de 2460 fl. Prin urmare luândŭ etatea mijlocié, care la noi trece cu ceva preste 25 de anĭ, unŭ milionŭ de lucrătorĭ de câmpŭ este egalŭ cu colosalulŭ capitalŭ de 2460 milióne fl. Acum ne putemŭ închipui, cu câtŭ mai multŭ trebue sĕ ajungă unŭ lucrătorŭ activŭ, inteligentŭ unŭ industriaşŭ dibaciu etc. Apoi între tóte acestea nu trebue sĕ trecemŭ cu vederea, că cu creşcerea poporaţiunei cresce puterea de associare, puterea de apĕrare; cresce productivitatea economică, se respândesce cultura în generalŭ şi — mai pre susŭ de tóte — se întăresce, convingerea despre esistinţa şi misiunea specială naţională.

* * *

Aceste suntŭ punctele de mânecare, carĭ mi-au datŭ impulsiune pentru compunerea articolului presentŭ, în care se atinge poporaţiunea română, despre care în spe...

Nagy Sandor, spre a-şi ceti şi elŭ raportulŭ. Intre multe altele dênsulŭ se plânge, că atâtŭ oficiele comunale câtŭ şi privaţii, chiar după mai multe urgitărĭ, îşĭ trimitŭ rapórtele lorŭ târḑiu, vrêndŭ prin acésta a scusa restanţele.

Adv. Romanŭ întrébă pe Nagy Sandorŭ, décă este adevĕratŭ, că dênsulŭ corespondéză atâtŭ cu oficiele câtŭ şi cu privaţii din comitatŭ în limba maghiară. La acésta Nagy Sandor rĕspunde afirmativŭ. Atuncĭ d. Romanŭ constată că numai acésta póte sĕ fie causa, că oficiele şi privaţii nu rĕspundŭ la timpŭ, deórece li-se trămitŭ şi se cerŭ dela ei hârtii în unguresce, care limbă n'o înţelegŭ. D. Romanŭ provócă pe Nagy Sandor, ca sĕ scrie românesce în sensulŭ legei séu décă nu scie sĕ-şĭ dea mai bine demisiunea. Aicĭ fù întreruptŭ vorbitorulŭ de d. fişpanŭ cu observarea, că d. Romanŭ nu e chiămatŭ a interpretá legea.

Voindŭ a face şi protopopulŭ Traianŭ Meţianŭ din Zêrnescĭ o propunere în privinţa limbei, fişpanulŭ îlŭ provocă a-şĭ dá propunerea în scrisŭ, ceea ce a şi făcutŭ. Acésta propunere cere stricta observare a legei de naţionalitate dela 1868 şi respectarea limbei române în administraţiune.

Intre altele s'a adusŭ în desbatere şi apelulŭ reuniunei de maghiarisare din Cluşiu adresatŭ comitatului Făgăraşŭ. Celŭ dintêiu vorbitorŭ a fostŭ d. adv. Duvlea, care a propusŭ sĕ nu se ia spre sciinţă acestŭ apelŭ şi adunarea sĕ trécă la ordinea ḑilei peste elŭ. Ungurii şi Jidovii însĕ au stăruitŭ sĕ se ia spre sciinţă acelŭ apelŭ şi resultatulŭ vi-lŭ puteţĭ închipui, deórece noi Românii amŭ fostŭ în minoritate. Observŭ însĕ cu satisfacţiune, că toţĭ membrii românĭ, împreună cu vre-o trei dintre funcţionarii românĭ mai tarĭ de ângerŭ, au votatŭ cu noi pentru propunerea d-lui Duvlea.

Dér tristŭ este şi rĕmâne, că n'amŭ pututŭ reuşi a respinge insinuaţia vătămătóre a celorŭ din Cluşiu.

Viindŭ la rêndŭ propunerea d-lui Meţianŭ, acesta după ce vĕḑu că Românii suntŭ în minoritate şi-o retrase, reservându-şĭ a-o supune desbaterei corpului representativŭ judeţénŭ în adunarea generală viitóre.

In fine observŭ, că în loculŭ rĕposatului perceptorŭ comitatensŭ Cipu s'a alesŭ controlorulŭ Negrea, rĕmăindŭ a se împlé mai târḑiu şi vacanţa ce s'a deschisŭ prin acésta în postulŭ de controlorŭ.

Incheiu d-le Redactorŭ, accentuândŭ, că Brănenii şi Zêrnescenii s'au presentatŭ completŭ la adunare, care esemplu ar trebuí sĕ-lŭ imiteze şi ceilalţĭ din comitatŭ. Căpitanii sĕ nu dórmă, căcĭ piere ţéra Oltuluĭ.

Valea Borgoului 19 Maiu.

Ciangăii peritorĭ de fóme. Puternicii ḑilei susŭ la Peşta chiuescŭ şi banchetéză, ridică oraşe, arangează esposiţiunĭ şi vérsă banĭ din visteria statului cu sute de milióne esclusivŭ numai pentru scopurĭ maghiare şi pentru de a satisface numai şi numai vanei ambiţiunĭ maghiare, precândŭ naţionalităţile nemaghiare şi massa poporului o lasă sĕ se spulbere în lipse şi în cele mai marĭ neajunsurĭ.

Cluşienii întemeiază societăţĭ de maghiarisare şi magnaţii lorŭ se întrecŭ de a contribui cu obolulŭ lorŭ la aceste societăţĭ, pe când Ciangăii, carne din carnea lorŭ şi sânge din sângele lorŭ, morŭ de fóme dealungulŭ drumurilorŭ dela Panciova la Bucovina, fără de-a le întinde cineva mână de ajutorŭ.

Mai în ḑilele trecute întâlnii cerşindŭ dealungulŭ satelorŭ borgovene câteva familii de Ciangăi de aceia duşĭ cu mare alaiu — mai în anulŭ trecutŭ — în Canaanulŭ unguresců ca sĕ-i fericéscă, şi carĭ, fericiţĭ de con naţionalii lorŭ de-i usturâ pielea, se reîntorcŭ acum érăşĭ la vetrile părăsite dintre „Olahĭ."

O stare mai deplorabilă, decâtŭ în carea se aflau acele nefericite familii de Ciangăi, nicĭ că se póte baremĭ presupune. Golĭ ca napulŭ, numai în pielea pîrlită de arşiţa sórelui, desculţĭ, cu capetele góle, chinuiţĭ de suferinţă, lângeḑĭ de fóme. încâtŭ abia mai puteai sĕ scoţĭ vorba dintr'ênşii, — îi vedeai cerşindŭ pe la uşile Românilorŭ, pre la uşile acelora, cărora decând trăescŭ cu puternicii ḑilei într'o ţéră numai bine nu le-au voitŭ şi pre carĭ décă arŭ puté într'o lingură de apă i-arŭ sorbi. Dar Românulŭ e mărinimosŭ şi bunŭ creştinŭ, trece cu vederea nedreptăţile, rĕsplătesce rĕulŭ cu bine! Cu braţele deschise i-au primitŭ în casele lorŭ şi i-au ospĕtatŭ pre acei nefericiţĭ bătuţĭ de sórte, ba ce e mai multŭ inteligenţa română din B. Prundŭ din dinarulŭ sĕu a contribuitŭ sĕ le dea banĭ de cale şi sĕ plătéscă trăsurile ce i-au trecutŭ în Bucovina.

Şi óre cum sciu Ungurii rĕsplăti acéstă mărinimositate românéscă!?....

Comitele supremŭ br. Bánfy Dezső erĭ înainte de prânḑŭ a visitatŭ scóla română din Borgo-Prundŭ. In tóte clasale a lăsatŭ sĕ-i esamineze pe pruncii din limba maghiară, sĕ véḑă ce progresŭ au făcutŭ.

Presentându-i-se chorulŭ învĕţătorescŭ între, altele a amintitŭ: Că a picatŭ preste dênşii fără veste, dar nu din îndemnulŭ propriu, ci la însărcinarea ministruluĭ, apoi că a fostŭ mulţămitŭ cu ordinea ce a aflat-o, precum şi cu rĕspândirea din limba maghiară, numai se înţelege că ar mai avea şi unele observărĭ de făcutŭ.

Carĭ vorŭ fi acele observărĭ, nu a voitŭ a le spune, dar de sigurŭ şi le va trimite în scrisŭ; în totŭ casulŭ numai în favorulŭ nostru nu vorŭ fi....

După prânḑŭ în trecere cătră Bistriţa s'a opritŭ d. baronŭ şi prin B. Diosenĭ, ca sĕ fericéscă pre unŭ notarŭ, — nu de alta, ci pentrucă e Românŭ. —d—

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Budapesta, 22 Maiu. — Membrii consiliului comunalŭ vienesŭ au visitatŭ erĭ séră opera. Unii au plecatŭ cu trenulŭ de a séră, ceilalţĭ părăsiră Budapesta aḑĭ diminéţă!

Paris, 22 Maiu. — Starea sănătăţii lui Victorŭ Hugo merge totŭ mai rĕu. Paţientulŭ a căḑutŭ într'o apatiă completă.

DIVERSE.

Victorŭ Hugo. — Se scrie, din Paris: In cameră s'au aşteptatŭ aḑĭ în 18 cu mare încordare scirile despre starea lui Victorŭ Hugo. Odată se aude că-i merge fórte rĕu şi că nu mai e speranţă, altă dată se esprimă speranţa că va scăpă. Astăḑĭ poetulŭ bolnavŭ, după ce i-ar fi venise sĕ se înece, ḑise: »Ce greu este a murĭ; cu tóte că eu sunt gata!« Când se sémte ceva mai uşorŭ Hugo vorbesce fórte multŭ. Erĭ a istorisitŭ reminiscinţe din juneţa sa, deodată a încetatŭ şi a începutŭ a recitá o poesiă spaniolă. Elŭ este în tóte minţile. După améḑĭ esclamă earăşĭ: „Multŭ îi mai trebue morţii până sĕ vină, prea multŭ!« După aceea declamă versulŭ „C'est ici le combat du jour et de la nuit" (eată că a sositŭ lupta între ḑi şi nópte.) Mai târḑiu s'a ocupatŭ de sórtea nepoţilorŭ sĕi, care de altmintrea este asigurată. Spre séră ministrulŭ-preşedinte şi toţĭ miniştrii au visitatŭ pe bolnavulŭ poetŭ. Inaintea porţii lui Hugo se află mulţĭ lucrătorĭ şi aştéptă cu nerăbdare scirea despre starea lui. Asupra decursului bólei lui Hugo se publică mai multe buletine pe ḑi.

***

Banditulŭ Şogorŭ. — Cetimŭ în Naţiunea de Joi: Banditulŭ Şogorŭ, care aruncase spaima în judeţele Ialomiţa, Ilfov şi Vlaşca, şi care mai ḑilele trecute a fostŭ prinsŭ, după ce i se trimisese mai multe glónţe în pieptŭ a muritŭ erĭ nópte în spitalulŭ Colţea, în urma unei violente emoragii interne. Inainte de a apucá drumulŭ pădurei, Şogorŭ fusese argatŭ la unŭ arêndaşŭ din Ialomiţă adevĕratulŭ lui nume fusese Cătana. La începutŭ, pusŭ sub căpitănia altuia, Şogorŭ fu condamnatŭ la 5 anĭ închisóre. Când căpitanulŭ sĕu fusese împuşcatŭ, într'o luptă cu călăraşii cari ilŭ urmăreau, Şogorŭ deveni elŭ însuşĭ căpitanulŭ unei numeróse bande. Sĕtenii nu erau tocmai duşmanii lui Şogorŭ, căcĭ de multe orĭ când elŭ jefuia pe câte unŭ proprietarŭ séu arêndaşŭ mai chiabur, împărţia prada cu cei mai nenorociţĭ dintre sĕtenĭ. Aspiraţiunile lui erau de a imita pe vechii haiducĭ, şi mai cu sémă pe Tunsulŭ. Până în cele din urmă momente ale vieţei lui, Şogorŭ îşĭ arĕta părerea de rĕu că a căḑutŭ prea uşorŭ în mânile poterei, ar fi doritŭ ceva dramaticŭ care sĕ isbéscă imaginaţiunea. In parte, procurorulŭ i-a îndeplinitŭ dorinţa, celŭ puţinŭ la mórte: Şogorŭ a muritŭ cu lanţurile de picióre şi cu sentinela la capulŭ lui. Câte-va óre după ce elŭ nu mai dăduse nicĭ unŭ semnŭ de viaţă, sentinela totŭ se plimba pe lângă patulŭ de mórte. Erĭ i s'a făcutŭ autopsia.

***

Trei sute de anĭ de muncă silnică.— Orĭ cine doreşte sĕ fie liberŭ, prin urmare nu trebue sĕ ne mirămŭ de încercările de evadare ale condamnaţilorŭ, chiar la Numea. Rarŭ se întêmplă, ca unŭ condamnatŭ la muncă silnică în acéstă colonie penitenciară sĕ nu caute sĕ fugă; de cele mai de multe orĭ aceste încercărĭ nu isbutescŭ. Condamnatulŭ Lehaille era înaintea consiliului de rĕsboiŭ, elŭ îşĭ propuse sĕ fugă în Australia. Acesta era singurulŭ mijlocŭ de a fi liberŭ, căcĭ cei 260 anĭ de muncă silnică ce trebuia sĕ-i facă nu 'i dedeau nicĭ o speranţă de a mai fi liberŭ. Judecătorii condamnaseră la 40 anĭ de muncă silvică, pe acestŭ colecţionarŭ de condamnaţiunĭ, carĭ făcéu în totalŭ 260 anĭ şi cu cei 40 de acuma făcéu nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ decâtŭ 300 anĭ.

BIBLIOGRAFIA.

Scóla practică, magazinŭ de lecţiunĭ şi materii pentru instrucţiunea primară de Vasile Petri în Năsĕudŭ, deschide prenumeraţiune pentru tomulŭ II cu 3 fl. pe anulŭ întregŭ. Numĕrulŭ 1 pre Aprile a apărutŭ deja şi conţine: Cathechete scolare: I. Despre D-ḑeu.— Şórecele, lecţiune din învĕţămêntulŭ intuitivŭ. — Tractarea bucăţii de lectură »Şórecele şiretŭ« din »Nou Abecedarŭ românescŭ« de V. Petri. — Din calculŭ elementarŭ, lecţiunĭ esecutate în chipŭ monograficŭ pe basa figurilorŭ numerale. — Primele lecţiunĭ de geometriă. — Bibliografiă.

Prenumeraţiunile se facŭ la redacţiune în Năsĕudŭ (Nassod, Transilvania).

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

şi din punctulŭ de vedere statisticŭ voiu tracta în cele următóre.

I.

Mai înainte de tóte — deşi cu durere — avemŭ sĕ constatămŭ, că datele statistice demne de tótă credinţa, despre poporaţiunea română din regatulŭ ungarŭ ne lipsescŭ chiar şi în ḑiua de astăḑĭ; prin urmare, datele, carĭ le vomŭ înşira mai josŭ, suntŭ mai multŭ eflucsulŭ unei combinaţiunĭ presumtive.

Benkö ne spune, că pe la an. 1761 numĕrulŭ Româniloŭ transilvănenĭ era de 547,243, când pe la an. 1766 numĕrulŭ celorlalţĭ locuitorĭ ai Transilvaniei n'a fostŭ mai mare decâtŭ 392,190, aşa că pe acelŭ timpŭ între vre-o 939,433 locuitorĭ ai Transilvaniei, Românii aŭ fostŭ representaţĭ cu maioritatea absolută de 56·92, putemŭ ḑice: 57%.

La a. 1850 se da cu socotéla, că în Transilvania între 2.055,645 locuitorĭ arŭ fi fostŭ Românĭ 1.220,901= 59.74%.

Abia pe la a. 1856 aflămŭ unele combinaţiunĭ despre întréga poporaţiune română din regatulŭ ungarŭ, pe basa cărora se ḑice, că atuncĭ numĕrulŭ Românilorŭ ar fi fostŭ în Transilvania de 1.286,039, în părţile ungurene de 1.171,676, în graniţa militară de 140,826, şi în Croaţia 50, — totalŭ: 2,598, 591, adecă mai 2,600,000.

Imparţialulŭ Ficker, pre la an. 1869, ne dă următórele cifre despre poporaţiunea română din regatulŭ ungarŭ, şi anume: în Transilvania 1.200,400, în Ungaria propriu ḑisă 1.300,800, în graniţa militară 147,000, în Croaţia 200, — totalŭ: 2.647,400 Românĭ.

Scăderea poporaţiunei române din Transilvania, ce o aflămŭ în datele acestui scriitorŭ faţă cu datele din 1856, resultă din alipirea unorŭ ţinuturĭ (cele patru comitate mărginaşe) de ale Transilvaniei cătră Ungaria, pe când în realitate poporaţiunea română a aşa ḑisei »Transilvaniei istorice« pe la finea anului 1869 a trecutŭ peste cifra de 1.300,000, ceea ce décă o comparămŭ cu datele lui Benkö, ne pare că de la finea anului 1761 până la finea anului 1869, adecă în decursŭ de 108 anĭ, poporaţiunea română a Transilvaniei ar fi crescutŭ cu 752,757=137·52%, de unde apoi amŭ puté deduce, că în poporaţiunea română din marele principatŭ alŭ Transilvaniei, chiarŭ şi pe lângă condiţiunile atâtŭ de nefavorabile dintre anii 1761—1869, încă este tendinţa ca totŭ la celŭ puţinŭ 78·54 anĭ sĕ se duplice.

Dar acéstă crescere nu este aşa favorabilă, décă luămŭ în considerare că d. e. poporaţiunea Germaniei se duplică la 60, a Rusiei la 50, a Angliei la 48 şi a Statelorŭ-Unite americane la 23 anĭ.

In ţĕrile apărţinĕtóre coronei ungare pe basa art. de lege III din 1869, abia la 3 Ianuariu n. 1870 a începutŭ a se face unŭ recensĕmĕntŭ (conscriere) esactŭ alŭ poporaţiunei după starea dela 31 Dec. n. 1869. Insĕ în ceea ce atinge numĕrulŭ poporaţiunei române, din acéstă conscriere chiarŭ aşa n'amŭ profitatŭ nimicŭ, precum n'amŭ profitatŭ din conscrierile de pe timpulŭ împĕratului Iosifŭ alŭ II séu din cea dela a. 1857 de pe timpulŭ absolutismului austriacŭ, din simpla causă, că rubrica de naţionalitate nicĭ chiarŭ cu ocasiunea conscrierii din 1870 n'a fostŭ admisă. Numĕrulŭ naţionalităţilorŭ cu acea ocasiune l'a compusŭ consilierulŭ ministerialŭ şi şefulŭ oficiului statisticŭ regnicolarŭ Keleti pe basa proporţiunei copiilorŭ de scólă. Pe acéstă basă s'a statoritŭ, că numĕrulŭ Românilorŭ din regatulŭ Ungarŭ la începutulŭ anului 1870 ar fi fostŭ de 2.610,280, ceaace uşorŭ se póte înţelege că nu este esactŭ din modulŭ arbitrarŭ, prin care s'a scosŭ acelŭ calculŭ. Acésta o recunósce în statistică chiar şi decedatulŭ profesorŭ dela universitatea din Peşta Konek, care mai bucurosŭ primesce datele lui Ficker decâtŭ cele ale lui Keleti.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena
din 21 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97.35
Rentă de hârtiă 5%	92.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.—
Bonurĭ rurale ungare	103.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118.70
Renta de hârtiă austriacă	82.35
Renta de arg. austr.	82.70
Renta de aurŭ austr.	107 80
Losurile din 1860	138.75
Acţiunile băncei austro-ungare	859 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.25
Act. băncei de creditŭ austr.	287.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.85 —
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.
Londra 10 Livres sterlinge	124.60

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 7 Maiu st. v. 1885

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	88	89
Renta rom. amort. (5%)	$91^3/_4$	$92^3/_4$
» convert. (6%)	$87^1/_2$	$88^1/_2$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	$30^1/_2$	$31^1/_2$
Credit fonc. rural (7%)	$101^1/_4$	$102^1/_4$
» „ „ (5%)	86	$86^1/_2$
» » urban (7%)	98	98
» » » (6%)	$91^1/_2$	$92^1/_2$
» » » (5%)	$82^3/_4$	$83^3/_4$
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
« » » Naţională	—	—
Aurŭ	11.%	10%
Bancnote austriace contra aurŭ	2·01	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 22 Maiu st. n. 1885

Bancnote românescĭ	Cump.	8 93	Vênd.	8.96
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.85	»	9.87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.12
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	„	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţi cetitorĭ, cari vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ
pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căiei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Hniedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.34	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Nĕmeth-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12 37

Tipografia ALEXI, Braşov.